

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 8 juli 2010*

I mål C-334/08,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 18 juli 2008,

Europeiska kommissionen, företrädd av A. Aresu och A. Caeiros, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Italien, företrädd av I. Bruni, i egenskap av ombud, biträdd av G. Albenzio, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: italienska.

med stöd av

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av M. Lumma och B. Klein, båda i egen-
skap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.N. Cunha Rodrigues (referent) samt
domarna A. Rosas, U. Löhmus, A. Ó Caoimh och A. Arabadjiev,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: handläggaren N. Nanchev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 17 december 2009,

och efter att den 15 april 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen ska fastställa att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 10 EG, artikel 8 i rådets beslut 2000/597/EG, Euratom av den 29 september 2000 om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel (EGT L 253, s. 42) samt artiklarna 2, 6, 10, 11 och 17 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 av den 22 maj 2000 om genomförande av beslut 94/728/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel (EGT L 130, s. 1) genom att underlåta att tillhandahålla kommissionen de egna medel som motsvarar den tullskuld som härrör från de tillstånd att inrätta och driva tullager av typ C i Taranto som från den 27 februari 1997 oriktigt utfärdades av Direzione Compartimentale delle Dogane per le Regioni Puglia e Basilicata (avdelningsstyrelsen för tullar för regionerna Apulien och Basilicata), i Bari, följda av ytterligare tillstånd till bearbetning under tullkontroll och aktiv förädling, tills dessa återkallades den 4 december 2002.

Tillämpliga bestämmelser

- 2 Vad gäller unionens egna medel har rådets beslut 94/728/CE, Euratom av den 31 oktober 1994 om systemet för gemenskapernas egna medel (EGT L 293, s. 9; svensk specialutgåva, område 1, volym 3, s. 192) upphävts och ersatts av beslut 2000/597, som trädde i kraft den 1 januari 2002.

- 3 I artikel 2.1 i beslut 2000/597 föreskrivs följande:

”1. Följande inkomster skall utgöra egna medel som redovisas i Europeiska unionens budget:

...

b) Tullar enligt Gemensamma tulltaxan och andra avgifter som fastställts eller kommer att fastställas av gemenskapernas institutioner för handel med tredjeland ...”

- 4 I artikel 8.1 i beslut 2000/597 anges följande:

”Gemenskapernas egna medel enligt artikel 2.1 a och b skall uppbäras av medlemsstaterna enligt deras respektive nationella lagar och andra författningar, vilka vid behov skall anpassas för att uppfylla gemenskapsbestämmelsernas krav.

Kommissionen skall med jämna mellanrum granska de nationella bestämmelser som den underrättats om av medlemsstaterna, meddela medlemsstaterna de justeringar som den anser nödvändiga för att de nationella bestämmelserna skall följa gemenskapsbestämmelserna samt rapportera till budgetmyndigheten.

Medlemsstaterna skall ställa medlen enligt artikel 2.1 a–d till kommissionens förfogande.”

- 5 I artikel 2.1 i förordning nr 1150/2000, som förekommer i avdelning I, vilken har rubriken ”Allmänna bestämmelser”, anges följande:

”Vid tillämpningen av denna förordning skall gemenskapens anspråk på egna medel enligt artikel 2.1 a och b i beslut 94/728/EG, Euratom anses fastställda så snart som villkoren i tullföreskrifterna uppfyllts i fråga om bokföring av anspråksbeloppet och underrättelse till den betalningsskyldige om beloppet.”

- 6 Av artikel 6.1–6.3 a och b i förordning nr 1150/2000, som återfinns under avdelning II med rubriken ”Bokföring av egna medel”, framgår följande:

”1. Räkenskaper över egna medel skall föras av respektive medlemsstats finansförvaltning eller av det organ som utsetts av respektive medlemsstat och skall delas upp på typ av medel.

2. För räkenskaperna över egna medel gäller att månadens bokföring får avslutas tidigast klockan 13 sista arbetsdagen i månaden för fastställandet.

3. a) De anspråk som fastställs enligt artikel 2 skall, om inte annat följer av b, bokföras [i de allmänt benämnda A-räkenskaperna] senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken anspråket fastställs.

b) Fastställda anspråk som inte är bokförda enligt a på grund av att de inte har uppburits och ingen säkerhet har ställts, skall anges i särskilda räkenskaper [allmänt benämnda B-räkenskaperna] inom den tid som fastställs i a. Medlemsstaterna får använda detta förfarande när det har rests invändningar mot fastställda anspråk för vilka säkerhet har ställts och dessa anspråk kan komma att förändras när tvisten har lösts.”

7 Artikel 9.1 i förordning nr 1150/2000, som ingår i avdelning III, ”Tillhandahållande av egna medel”, har följande lydelse:

”I enlighet med förfarandet i artikel 10 skall varje medlemsstat kreditera egna medel på det konto som för detta syfte i kommissionens namn öppnats i medlemsstatens finansförvaltning eller hos ett organ utsett av medlemsstaten. ...”

8 I artikel 10.1 i förordning nr 1150/2000, som ingår i samma avdelning III, föreskrivs följande:

”Efter avdrag på 10% som kostnader för uppbörd enligt artikel 2.1 i beslut 94/728/EG, Euratom skall de egna medel som avses i artikel 2.1 a och b i det beslutet krediteras senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad

som följer efter den månad under vilken anspråket fastställdes enligt artikel 2 i denna förordning.

För de anspråk som redovisas [i B-räkenskaperna] enligt artikel 6.3 b skall krediteringen dock göras senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken de belopp uppbars som motsvarar anspråken.”

- 9 Av artikel 11 i förordning nr 1150/2000 framgår följande:

”En försening av en kreditering på det konto som avses i artikel 9.1 medför att den berörda [medlemsstaten] skall betala ränta till den räntesats som på förfallodagen är tillämplig på medlemsstatens penningmarknad för kortfristig finansiering, ökad med två procentenheter. Denna räntesats skall ökas med 0,25 procentenheter för varje månad som krediteringen försenas. Den ökade räntesatsen skall tillämpas på hela förseningsperioden.”

- 10 Artikel 17.1 och 17.2 i förordning nr 1150/2000, som ingår i avdelning VII med rubriken ”Kontrollbestämmelser”, har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att det belopp som motsvarar de enligt artikel 2 fastställda anspråken tillhandahålls kommissionen enligt denna förordning.

2. Medlemsstaterna fritas från skyldigheten att ställa belopp motsvarande fastställda anspråk till kommissionens förfogande endast om dessa belopp inte har uppburits på

grund av force majeure. Medlemsstaterna fritas även från denna skyldighet i vissa särskilda fall när det efter en noggrann undersökning av alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet visar sig att beloppen på lång sikt är omöjliga att uppbära på grund av skäl som inte kan tillskrivas medlemsstaterna. Dessa fall skall anges i den rapport som föreskrivs i punkt 3, om beloppen överstiger 10 000 euro omräknade till nationell valuta enligt den växelkurs som var tillämplig den första arbetsdagen i oktober det föregående budgetåret; i denna rapport skall skälen anges till att medlemsstaten inte kunde tillhandhålla beloppen. Kommissionen får inom sex månader vid behov sända sina kommentarer till den berörda medlemsstaten.”

- 11 Förordning nr 1150/2000 ändrades genom rådets förordning (EG, Euratom) nr 2028/2004 av den 16 november 2004 (EUT L 352, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse), som trädde i kraft den 28 november 2004.

- 12 Av artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse framgår följande:

”Medlemsstaterna skall fritas från skyldigheten att ställa belopp som motsvarar fastställda anspråk till kommissionens förfogande om de visar sig vara omöjliga att uppbära på grund av

a) force majeure, eller

b) andra skäl som inte kan tillskrivas medlemsstaterna.

Fastställda anspråk skall förklaras omöjliga att uppbära genom ett beslut av den behöriga administrativa myndigheten i vilket det konstateras att beloppen i fråga inte går att uppbära.

Fastställda anspråk skall anses omöjliga att uppbära senast fem år efter det att beloppet har fastställts i enlighet med artikel 2 eller, om administrativa eller rättsliga åtgärder vidtagits, från det att det slutliga avgörandet i ärendet har meddelats eller offentliggjorts.

Om en eller flera delbetalningar har erhållits skall den maximala perioden på fem år räknas från den senaste verkställda betalningen, i de fall denna betalning inte löst skulden helt.

De belopp som förklarats eller bedömts omöjliga att uppbära skall slutgiltigt avföras från de särskilda räkenskaper som avses i artikel 6.3 b. De skall också anges i en bilaga till den kvartalsrapport som avses i artikel 6.4 b och, i förekommande fall, i den kvartalsrapport som avses i artikel 6.5.”

Det administrativa förfarandet

- ¹³ Kommissionen begärde genom skrivelse av den 27 oktober 2003, till följd av ett klagomål avseende oegentligheter vid tulluppbörd vilka inträffat inom tulldistriktet Tarente (Italien), att de italienska myndigheterna skulle inkomma med upplysningar gällande dessa oegentligheter.

14 Myndigheterna sände som svar en intern revisionsrapport av den 18 februari 2003 till kommissionen. Av denna rapport framgick följande:

- De behöriga italienska tullmyndigheterna hade den 27 februari och den 7 april 1997 bland annat till Fonderie SpA (nedan kallat Fonderie) utfärdat ett antal tillstånd att under tullkontroll inrätta två privata tullager av typ C och bearbeta aluminiumblock som fanns där, vilka omfattades av tulltaxenummer 7601 som motsvarar en tullsats på 6 procent, till aluminiumavfall, vilket omfattas av tulltaxenummer 7602 som medför tullfrihet.

- Dessa tillstånd hade utfärdats i strid med gemenskapens tullagstiftning och innebär att gemenskapens egna medel varken fastställdes eller uppbars för perioden 1997–2002. Tullskulden beräknades uppgå till cirka 46,6 miljarder italienska lire.

- Efter det att klagomål hade ingetts från ett företag inom samma sektor återkallade de behöriga tullmyndigheterna tillstånden den 4 december 2002 och fastställde gemenskapens anspråk på motsvarande egna medel.

- Bortsett från de berörda företagen befanns även vissa tjänstemän vid den italienska tullförvaltningen vara ansvariga för tullskulden och beviljandet av de rättsstridiga tillstånden efter det att de hade åtalats för "grov smuggling" och "förfalskning av offentliga rättsakter".

- 15 De italienska myndigheterna sände genom skrivelse av den 30 september 2005 kompletterande uppgifter till kommissionen av vilka det framgick att det totala beloppet av de uteblivna gemenskapsinkomsterna uppgick till 22 730 818,35 euro och att detta belopp hade upptagits i B-räkenskaperna under månaderna mars, juni och juli år 2003 med tillämpning av artikel 6.3 b i förordning nr 1150/2000.
- 16 Efter en skriftväxling mellan de italienska myndigheterna och kommissionen anmodade denna genom en formell underrättelse av den 23 mars 2007 Republiken Italien att så snart som möjligt ställa beloppet på 22 730 818,35 euro, motsvarande de egna medel som denna medlemsstat själv hade fastställt, till kommissionens förfogande samt ange detta belopp i bilagan till månadsrapporten för A-räkenskaperna, vilka avses i artikel 6.3 a i förordning nr 1150/2000.
- 17 De italienska myndigheterna svarade genom skrivelse av den 7 maj 2007 att de inte delade kommissionens uppfattning. Myndigheterna gjorde särskilt gällande att det i förevarande fall inte handlade om att de gjort sig skyldiga till något "fel" eller någon "oaktsamhet", utan att det handlade om om skadeverkningar från tredje mans uppsåtliga handlingar av bedräglig natur, vilka medlemsstaten inte kunde tillskrivas ansvaret för.
- 18 Kommissionen uppmanade genom ett motiverat yttrande av den 23 oktober 2007 Republiken Italien att inom två månader efter mottagandet av yttrandet vidta nödvändiga åtgärder för att ställa beloppet på 22 730 818,35 euro motsvarande gemenskapens egna inkomster till kommissionens förfogande. De italienska myndigheterna besvarade det motiverade yttrandet den 24 december 2007, varvid de upprepade sina invändningar mot kommissionens anmärkningar.
- 19 Under dessa förhållanden beslutade kommissionen att väcka förevarande talan.

- 20 Genom beslut av domstolens ordförande den 3 december 2008 tilläts Förbundsrepubliken Tyskland att intervensera i målet till stöd för Republiken Italiens yrkanden.

Talan

Anmärkningen avseende åsidosättande av artikel 8 i beslut 2000/597 samt artiklarna 2, 6, 10, 11 och 17 i förordning nr 1150/2000

Parternas argument

- 21 Kommissionen har konstaterat att de italienska tullmyndigheterna anser att såväl det oriktiga utfärdandet av tillstånden som problemen med hur de ifrågavarande tullsystemen fungerade berodde på det bedrägeri som nationella tjänstemän hade genomfört. Kommissionen har emellertid gjort gällande att den italienska staten inte kan fransäga sig allt ansvar vad avser följderna av de administrativa handlingar som upprättats i dess namn. Utan att invänta utgången i brottmålet eller förfarandet för uppbörd från gäldenärerna måste den italienska staten således ta ansvar för de ekonomiska följderna av sina egna förvaltningsorgans handlingar. Det är därför av underordnad betydelse att veta om oegentligheten ska tillskrivas den italienska förvaltningen på grund av ett fel eller bedrägeri som dess anställda begått, bristande övervakning eller systematiskt rättsstridig praxis.

- 22 Med beaktande av systemet för gemenskapernas egna medel och principen om lojalt samarbete anser kommissionen att det är orimligt att en medlemsstat kan avsäga sig sitt ansvar för en tullskuld som uppkommit direkt på grund av dess egen förvaltnings agerande. Det kan i förevarande fall inte ankomma på gemenskapen att bära den ekonomiska risken i samband med åtgärderna för uppbörd i efterhand från gäldenärerna.
- 23 Republiken Italien har anfört att omständigheterna i detta mål har ett obestridligt samband med åtalbara förbrytelser. Med hänsyn till att det förekommer en subjektiv aspekt inom ramen för straffrättsligt ansvar kan ansvaret för föreliggande omständigheter ingalunda tillskrivas den förvaltning som de korrupperade tjänstemännen lydde under.
- 24 Republiken Italien har vidare erinrat om att medlemsstaterna enligt artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 inte är skyldiga att ställa belopp som inte har kunnat uppbäras på grund av force majeure till kommissionens förfogande. De förhållanden som utmärker force majeure är enligt denna medlemsstat för handen när det ifrågasvarande subjektet har gjort det som normalt sett stod i dess makt men, på grund av omständigheter denna inte råder över som beror på utomståendes avsiktliga och bedrägliga beteende, inte har kunnat förhindra en klandervärd händelse. Tjänstemännens otillåtna beteende utgör en händelse som är extern i förhållande till förvaltningens verksamhet och som ligger utanför dess bevaknings- och kontrollplikt. Den italienska staten kan således inte tillskrivas ett objektiva ansvar för att betala gemenskapsmedlen med hänsyn till att talan har väckts vid såväl straffrättslig som civilrättslig domstol mot de ansvariga för dessa handlingar samt till den uppenbara omsorg som visats vid kontroll och bekämpning av sådana handlingar.
- 25 Kommissionen har i sin replik förtydligat att anledningen till att force majeure faktiskt utgör en omständighet som medför befrielse från allt ansvar är att det är en händelse

som är extern i förhållande till det organ inom vilket skadan sker och vilket endast drabbas av dess bieffekter. I förevarande fall har däremot tjänstemännens avsiktliga handlande skett inom den förvaltning som nu hålls ansvarig för dessa tjänstemäns agerande. Det handlar således inte om ett fall av force majeure, utan om en nationell förvaltnings rättsstridiga beteende, som direkt kan tillskrivas Republiken Italien.

- 26 Republiken Italien har genmält att när en tjänsteman agerar utifrån sina egna olovliga intressen och helt försummar sitt myndighetsuppdrag placerar han sig utanför den administrativa apparat han tillhör. Om det inte vore så skulle myndigheten, i förevarande fall den medlemsstat som handlingens upphovsman abstrakt sett är knuten till, kunna hållas ansvarig för allt agerande, även ett bedrägligt sådant, som en nationell tjänsteman gjort sig skyldig till.
- 27 Förbundsrepubliken Tyskland har i sin interventionsinlaga anfört att kommissionen vid tidpunkten för den frist som hade fastställts i det motiverade yttrandet löpte ut inte kunde kräva att de egna medlen skulle tillhandahållas, eftersom det fördragsbrott som medlemsstaten anklagas för inte existerade då.
- 28 Förbundsrepubliken Tyskland har inledningsvis gjort gällande att de italienska myndigheterna hade fog för att uppta de ifrågavarande egna medlen i B-räkenskaperna och inte i A-räkenskaperna, eftersom det rörde sig om fastställda anspråk som ännu inte hade uppburits och för vilka ingen säkerhet hade ställts. Det framgår vidare av domstolens praxis att det inte föreligger någon skyldighet att förflytta fastställda belopp från B-räkenskaperna till A-räkenskaperna.

- 29 Dessutom har Förbundsrepubliken Tyskland erinrat om att det följer av bestämmelserna i artikel 6.3 b jämförda med dem i artikel 10.1 andra stycket i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse att skyldigheten att ställa de anspråk som angetts i B-räkenskaperna till förfogande i princip förutsätter att dessa belopp dessförinnan uppburits av varje medlemsstat.
- 30 Denna princip kan endast frångås i undantagsfall med stöd av artikel 17.2–17.4 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse. Förbundsrepubliken Tyskland har tillagt att förutsättningarna för att en medlemsstat ska kunna befrias från skyldigheten att tillhandahålla gemenskapen de egna medel som upptagits i B-räkenskaperna anges i bestämmelserna i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse. En av dessa omständigheter är att det visar sig vara omöjligt att uppbära beloppen. Den tyska regeringen har gjort gällande att om denna förutsättning inte är för handen, det vill säga om de belopp som de nationella myndigheterna påstod var omöjliga att uppbära faktiskt kunde uppbäras, blir medlemsstaten, undantagsvis, skyldig att ställa dessa egna medel till kommissionens förfogande utan att först ha uppburit dem.
- 31 I förevarande fall har de nationella myndigheterna emellertid inte förklarat att de ifrågavarande egna medlen var omöjliga att uppbära, lika lite som de har bedömt dem vara omöjliga att uppbära. Under dessa omständigheter måste slutet på den frist på fem år som föreskrivs i artikel 17.2 tredje stycket i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse och som löper från den tidpunkt då medlen anges i B-räkenskaperna, inväntas för att kommissionen ska kunna kräva att Republiken Italien betalar dessa medel. Eftersom en sådan frist inte hade löpt ut före juli månad år 2008 kan denna medlemsstat inte anses ha underlåtit att uppfylla sina skyldigheter när den frist som hade fastställts i det motiverade yttrandet löpte ut, det vill säga i slutet av december månad år 2007.

- 32 Kommissionen har i sitt svar invänt att enligt artikel 40 fjärde stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 93.4 i dess rättegångsregler är en intervenient förhindrad att i sin svarsinlaga åberopa grunder som förändrar eller förvanskar målets rättsliga ram såsom denna fastställts i ansökan genom vilken talan anhängiggjorts. Den tyska regeringens argumentation avseende förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse kan således inte tas upp till sakprövning på grund av att denna argumentation helt ligger utanför den rättsliga ram som fastställts av parterna och saknar relevans i förhållande till de italienska myndigheternas yttranden.
- 33 Denna argumentation saknar dessutom under alla omständigheter grund. Det särskilda förfarande som avses i artikel 17.2–17.4 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse är nämligen verkningslöst i sin helhet och fristen på fem år som där föreskrivs kan inte heller tillämpas. Detta förfarande kan enligt kommissionen endast tillämpas på de medel som korrekt har angivits i B-räkenskaperna och som således inte kan ställas till gemenskapernas förfogande på grund av att de omöjligen kan uppbäras. I förevarande fall har de ifrågavarande beloppen däremot upptagits i B-räkenskaperna på grund av ett misstag som begåtts av de italienska myndigheterna, vilka borde ha bokfört dem i A-räkenskaperna vid tidpunkten för importen, och den påföljande förtullningen, av de varor som de tillstånd som utfärdats rättsstridigt av dessa myndigheter avser.

Domstolens bedömning

- 34 Såsom framgår av artikel 8.1 i beslut 2000/597 ska unionens egna medel enligt artikel 2.1 a och b i beslutet uppbäras av medlemsstaterna, vilka är skyldiga att ställa medlen till kommissionens förfogande.

- 35 Enligt artikel 17.1 och 17.2 i förordning nr 1150/2000 ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de belopp som motsvarar de enligt artikel 2 i samma förordning fastställda anspråken tillhandahålls kommissionen. Medlemsstaterna befrias från denna skyldighet bara om uppbörden inte har kunnat verkställas på grund av force majeure eller om uppbörden visar sig vara definitivt omöjlig på grund av skäl som inte kan tillskrivas medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 november 2005 i mål C-392/02, kommissionen mot Danmark, REG 2005, s. I-9811, punkt 66).
- 36 I förevarande fall bestrids varken förekomsten av en tullskuld eller beloppet för de egna medlen, vilket för övrigt har fastställts av de italienska myndigheterna.
- 37 Republiken Italien har hävdats att orsaken till att uppbörden av de egna medlen uteblev inte beror på ett administrativt fel som kan tillskrivas de nationella myndigheterna utan på det bedrägliga beteende som tulltjänstemännen, vilka har samverkat med de ansvariga för det inblandade företaget, har gjort sig skyldiga till. Ett sådant agerande måste anses bryta orsakssambandet mellan förvaltningen och den skadliga handlingen, vilket innebär att en force majeure-situation i den mening som avses i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 ska anses föreligga.
- 38 Ett sådant argument kan inte godtas.
- 39 Ett statligt organs agerande kan i princip alltid tillskrivas staten. Ett organ innefattar vidare varje person eller enhet som har denna ställning enligt den ifrågavarande statens interna rättsordning. Den omständigheten att en sådan person eller enhet, med befogenhet att utöva offentlig makt och som agerar enligt denna befogenhet, genom

sitt agerande bryter mot lagen, missbrukar sin behörighet eller handlar i strid mot sina överordnades anvisningar vederlägger inte denna slutsats.

- 40 I förevarande fall framgår det av den interna revisionsrapporten av den 18 februari 2003, som den italienska tullförvaltningen tillställt kommissionen, att de behöriga tullmyndigheterna genom beslut av den 27 februari respektive den 7 april 1997 har utfärdat rättsstridiga tillstånd till Fonderie för inrättandet av två privata tullager av typ C och för bearbetning av aluminiumblock, som befann sig där, till aluminiumavfall, vilket ledde till att de ifrågavarande varorna blev tullfria fastän de vanligtvis var tullbelagda.
- 41 Av revisionsrapporten framgår även att de ovannämnda oegentligheterna medförde att unionens anspråk på egna medel inte fastställdes och att uppbörden av dessa uteblev från år 1997 till år 2002.
- 42 Det är ostridigt att tulltjänstemännen utfärdade de rättsstridiga tillstånden i samband med utövandet av sina arbetsuppgifter.
- 43 Dessa handlingar, som tjänstemännen begick i samband med utövandet av sina arbetsuppgifter, ska således anses ha utförts inom förvaltningen.
- 44 Under dessa omständigheter ska den nationella förvaltningens olagliga agerande tillskrivas Republiken Italien.

- 45 Härefter uppkommer frågan huruvida denna stat har fog för att åberopa force majeure i den mening som avses i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i syfte att befrias från skyldigheten att tillhandahålla de belopp som motsvarar de fastställda anspråken.
- 46 Enligt fast rättspraxis ska force majeure-begreppet i allmänhet anses åsyfta onormala och oförutsebara omständigheter, som den som åberopar det inte kan kontrollera och vars följder, trots iakttagandet av all vederbörlig omsorg, inte hade kunnat undvikas (se, bland annat, dom av den 5 februari 1987 i mål 145/85, Denkvit België, REG 1987, s. 565, punkt 11, samt av den 5 oktober 2006 i mål C-105/02, kommissionen mot Tyskland, REG 2006, s. I-9659, punkt 89, och i mål C-377/03, kommissionen mot Belgien, REG 2006, s. I-9733, punkt 95).
- 47 En av de utmärkande beståndsdelarna av force majeure-begreppet är uppkomsten av en händelse som är extern i förhållande till personen som åberopar det, det vill säga att den inträffar utanför sfären för denna persons kontroll.
- 48 Såsom generaladvokaten har framfört i punkt 31 i sitt förslag till avgörande kan Republiken Italien för att friskriva sig från allt ansvar inte heller med framgång åberopa force majeure genom att göra gällande att de begångna oegentligheterna inte upptäcktes genom de vanliga kontrollerna, utan först genom klagomål från ett konkurrerande företag. Eftersom orsaken till att det inte uppbars någon tull i förevarande fall ligger inom Republiken Italiens ansvarsområde, är det irrelevant vilka konkreta åtgärder som skulle ha kunnat avvärja de föreliggande agerandena och vilka som inte skulle ha kunnat göra det.
- 49 Av ovanstående överväganden framgår att tulltjänstemännens agerande i förevarande fall inte kan anses vara externt i förhållande till den förvaltning de tillhör. Det har inte

heller visats att följderna av det agerande som Republiken Italien är ansvarig för inte hade kunnat undvikas trots den omsorg som denna medlemsstat kunde iaktta. Republiken Italien har således inte fog för att åberopa force majeure för att befrias från skyldigheten att ställa unionens egna medel till kommissionens förfogande.

- 50 Vad slutligen gäller Republiken Italiens skyldighet att ställa de belopp som motsvarar fastställda anspråk till kommissionens förfogande framgår det av fast rättspraxis att även om ett misstag som har begåtts av tullmyndigheterna i en medlemsstat kan leda till att unionens egna medel inte uppbärs, påverkar detta misstag inte den berörda medlemsstatens skyldighet att betala de fastställda anspråken och dröjsmålsränta (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Danmark, punkt 63, och dom av den 19 mars 2009 i mål C-275/07, kommissionen mot Italien, REG 2009, s. I-2005, punkt 100).
- 51 Under dessa förhållanden har en medlemsstat som underlåter att fastställa unionens anspråk på egna medel och underlåter att ställa motsvarande belopp till kommissionens förfogande, utan att något av villkoren i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 är uppfyllt, åsidosatt sina skyldigheter enligt unionsrätten, bland annat artiklarna 2 och 8 i rådets beslut 2000/597 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 oktober 2007 i mål C-19/05, kommissionen mot Danmark, REG 2007, s. I-8597, punkt 32).
- 52 Vad beträffar Förbundsrepubliken Tysklands intervention till stöd för Republiken Italiens yrkanden ska följande påpekanden göras.

- 53 Enligt artikel 40 fjärde stycket i domstolens stadga får genom yrkanden i interventionsansökan endast ett av parternas yrkanden biträdas.
- 54 Dessutom ska, enligt artikel 93.5 i domstolens rättegångsregler, interventionsinlagan innehålla de rättsliga grunder och omständigheter som intervenienten åberopar.
- 55 I likhet med Republiken Italien har Förbundsrepubliken Tyskland yrkat att kommissionens talan ska ogillas men har i sin interventionsinlaga framställt ytterligare en grund för försvar utöver de grunder som den förstnämnda medlemsstaten har åberopat till stöd för sin argumentation. Förbundsrepubliken Tyskland har inte därigenom åsidosatt domstolens rättegångsregler (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 februari 1961 i mål 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, REG 1961, s. 1, svensk specialutgåva, volym 1, s. 69, och av den 15 juli 2004 i mål C-501/00, *Spanien mot kommissionen*, REG 2004, s. I-6717, punkterna 131–157).
- 56 Domstolen ska således undersöka Förbundsrepubliken Tysklands interventionsinlaga.
- 57 Den grund som Förbundsrepubliken Tyskland har åberopat – att det fördragsbrott som Republiken Italien påstås ha gjort sig skyldig till inte existerade vid utgången av den frist som hade fastställts i det motiverade yttrandet – förutsätter att de ändringar som gjordes genom förordning nr 2028/2004 i förordning nr 1150/2000, bland annat i artikel 17.2, är tillämpliga i förevarande fall.
- 58 Förbundsrepubliken Tyskland har nämligen anfört att mot bakgrund av att de italienska myndigheterna inte förklarat att de ifrågavarande egna medlen var omöjliga att uppbära, lika lite som de har bedömt dem vara omöjliga att uppbära, måste utgången

av den frist på fem år som föreskrivs i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse och som löper från den tidpunkt då de fastställda medlen anges i B-räkenskaperna, det vill säga från och med månaderna mars, juni och juli år 2003, inväntas för att kommissionen ska kunna kräva att den italienska regeringen ska betala för dessa anspråk. Eftersom en sådan frist inte löpte ut före juli månad år 2008 kunde Republiken Italien inte anses ha underlåtit att uppfylla sina skyldigheter när den frist som hade fastställts i det motiverade yttrandet löpte ut, det vill säga i slutet av december månad år 2007.

- 59 Härvid ska det påpekas att förevarande fördragsbrottsförfarande avser ett fastställande av att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt unionsrätten på grund av sin underlåtelse att tillhandahålla kommissionen unionens egna medel avseende import som skett mellan år 1997 och 2002. De anspråk som fastställts till följd av denna import har denna medlemsstat angett i B-räkenskaperna under månaderna mars, juni och juli år 2003, medan förordning nr 2028/2004 trädde i kraft först den 28 november 2004.
- 60 Enligt fast rättspraxis anses handläggningsregler i allmänhet vara tillämpliga på alla tvister som är anhängiga vid tidpunkten för reglernas ikraftträdande, i motsats till materiella bestämmelser som vanligtvis inte anses avse förhållanden som har uppstått innan bestämmelserna har trätt i kraft (se bland annat dom av den 12 november 1981 i de förenade målen 212/80–217/80, *Meridionale Industria Salumi m.fl.*, REG 1981, s. 2735, punkt 9, och av den 1 juli 2004 i de förenade målen C-361/02 och C-362/02, *Tsapalos och Diamantakis*, REG 2004, s. I-6405, punkt 19).
- 61 Genom artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse inrättades ett nytt förfarande som ger medlemsstaternas administrativa myndigheter möjlighet att antingen förklara att vissa fastställda anspråk är omöjliga att uppbära eller bedöma att de fastställda anspråken är omöjliga att uppbära senast fem år efter det att beloppet har fastställts. Dessa belopp ska slutgiltigt avföras från B-räkenskaperna och medlemsstaterna ska, med reservation för att medlemsstaternas åberopande av force

majeure eller andra skäl som inte kan tillskrivas dem inte bestrids av kommissionen, befrias från skyldigheten att ställa dessa belopp till kommissionens förfogande.

- 62 Unionslagstiftaren avsåg att genom ändringen av artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 skapa en ny mekanism i förfarandet för att komma till rätta med bristerna i det äldre systemet med dubbla räkenskaper och föreskrev att vissa fastställda anspråksbelopp som inte har kunnat uppbäras ska avföras från B-räkenskaperna utan att medlemsstaterna blir skyldiga att ställa dem till kommissionens förfogande.
- 63 Denna avsikt framgår bland annat av skäl 6 i förordning nr 2028/2004, där det anges att "[d]et system med dubbla räkenskaper som infördes 1989 syftade till att göra skillnad mellan uppburna egna medel och utestående egna medel. Detta system har endast delvis uppfyllt sina syften när det gäller mekanismen för avslutning av [B-] räkenskaperna. Europeiska revisionsrättens och kommissionens kontroller har påvisat återkommande oriktigheter i hanteringen av [B-] räkenskaperna, vilket lett till att dessa räkenskaper inte på ett tillfredsställande sätt avspeglar den faktiska uppbördssituationen. De belopp vars uppbörd är osäker och som, om de behålls, ger missvisande saldon bör avföras från [B-] räkenskaperna efter en viss tid. ..."
- 64 Vad beträffar bestämmelserna om förfarandet ska dessa enligt den rättspraxis som ovan angetts i punkt 60 i denna dom tillämpas i förevarande mål.

- 65 Möjligheten för medlemsstaterna att befrias från sin skyldighet att ställa de belopp som motsvarar fastställda anspråk till kommissionens förfogande förutsätter emellertid både att villkoren i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse är uppfyllda och att dessa anspråk korrekt har angivits i B-räkenskaperna.
- 66 Räkenskaper över egna medel ska nämligen enligt artikel 6.1 i förordning nr 1150/2000 föras av respektive medlemsstats finansförvaltning eller av det organ som utsetts av respektive medlemsstat. Enligt artikel 6.3 a och b är medlemsstaterna skyldiga att i A-räkenskaperna redovisa de anspråk som fastställs enligt artikel 2 i denna förordning senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken anspråket fastställs, utan att förlora möjligheten att i B-räkenskaperna inom samma frist redovisa fastställda anspråk som "inte har uppburits" och för vilka "ingen säkerhet har ställts" och fastställda anspråk mot vilka "invändningar [rests samt] för vilka säkerhet har ställts och som kan komma att förändras när tvisten har lösts" (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 74).
- 67 I syfte att ställa egna medel till förfogande föreskrivs i artikel 9.1 i förordning nr 1150/2000 att varje medlemsstat ska kreditera egna medel på det konto som för detta syfte har öppnats i kommissionens namn i enlighet med förfarandet i artikel 10 i nämnda förordning. Enligt punkt 1 i sistnämnda bestämmelse ska, efter avdrag för kostnader för uppbörd, egna medel krediteras senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken anspråket fastställdes enligt artikel 2 i samma förordning, med undantag för de anspråk som redovisas i B-räkenskaperna enligt artikel 6.3 b i förordningen, för vilka krediteringen ska göras senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken beloppen "uppbars" (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan nämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 75).

- 68 Angivelsen av egna medel i B-räkenskaperna innebär således att det föreligger en speciell situation som utmärks av att medlemsstaterna medges möjlighet att antingen inte ställa dessa medel till kommissionens förfogande direkt när de fastställs, eftersom de ännu inte uppburits enligt artikel 6.3 b i förordning nr 1150/2000, eller befrias från skyldigheten att göra detta om anspråken visar sig vara omöjliga att uppbära på grund av force majeure eller andra skäl som inte kan tillskrivas dem, med stöd av artikel 17.2 i denna förordning.
- 69 För att under dessa omständigheter kunna dra fördel av en sådan speciell situation är det nödvändigt att medlemsstaterna har angett de fastställda anspråken i B-räkenskaperna i enlighet med unionsrätten.
- 70 Orsaken till att unionens egna medel avseende den skatt som ålagts Fonderies import under år 1997 till år 2002 varken fastställdes eller uppbars är i förevarande fall de italienska tulltjänstemännens agerande, vilket, såsom domstolen slagit fast i punkt 44 i denna dom, ska tillskrivas Republiken Italien.
- 71 Om detta agerande hade varit förenligt med de krav som bland annat uppställs genom artiklarna 2.1, 2.2 och 6.3 a i förordning nr 1150/2000, skulle anspråken på de ifrågavarande egna medlen ha fastställts direkt när importen och den påföljande tullklareringen skedde och de skulle således ha angetts i A-räkenskaperna senast den första arbetsdagen efter den nittonde dagen i den andra månad som följer efter den månad under vilken de fastställdes.
- 72 Härav följer att Republiken Italien å ena sidan, såsom generaladvokaten har framfört i punkt 77 i sitt förslag till avgörande, för perioden 1997–2002 ska behandlas som

om nämnda medlemsstat hade fastställt dessa anspråk och angett dem i A-räkenskaperna. Å andra sidan kan Italien inte göra gällande att villkoren för ett upptagande i B-räkenskaperna är uppfyllda, eftersom denna stat själv genom att inte fastställa anspråken har förorsakat att förutsättningarna för tillämpning av artikel 6.3 b i förordning nr 1150/2000 uppstod.

- 73 Eftersom de italienska myndigheterna i strid med gällande regler har angivit anspråken på egna medel i B-räkenskaperna, kan bestämmelserna i artikel 17.2 i förordning nr 1150/2000 i dess ändrade lydelse inte tillämpas på dem.
- 74 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den ytterligare grund för försvar som Förbundsrepubliken Tyskland har åberopat.

Anmärkningen avseende åsidosättandet av artikel 10 EG

- 75 Vad beträffar åsidosättandet av artikel 10 EG, vilket kommissionen också har åberopat, saknas det anledning att fastställa ett åsidosättande av de allmänna skyldigheter som återfinns i artikelns bestämmelser, vilket åsidosättande skiljer sig från det konstaterade åsidosättandet av de mera specifika skyldigheter som ålåg Republiken Italien enligt artikel 8 i beslut nr 2000/597 och artiklarna 2, 6, 10, 11 och 17 i förordning nr 1150/2000 (se, för ett liknande resonemang, domen av den 18 oktober 2007 i det ovannämnda målet kommissionen mot Danmark, punkt 36).

- 76 Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer domstolen att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i beslut 2000/597 samt artiklarna 2, 6, 10, 11 och 17 i förordning nr 1150/2000 genom att underlåta att tillhandahålla kommissionen de egna medel som motsvarar den tullskuld som härrör från de tillstånd att inrätta och driva tullager av typ C i Taranto som från den 27 februari 1997 oriktigt utfärdades av Direzione Compartimentale delle Dogane per le Regioni Puglia e Basilicata, i Bari, följda av ytterligare tillstånd till bearbetning under tullkontroll och aktiv förädling, tills dessa återkallades den 4 december 2002.

Rättegångskostnader

- 77 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Italien har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas. Enligt punkt 4 i samma artikel ska Förbundsrepubliken Tyskland bära sin rättegångskostnad.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i rådets beslut 2000/597/EG, Euratom av den 29 september 2000 om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel samt artiklarna 2, 6, 10, 11 och 17 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 av den 22 maj 2000 om genomförande av beslut 94/728/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel genom att underlåta att tillhandahålla**

Europeiska gemenskapernas kommission de egna medel som motsvarar den tullskuld som härrör från de rättsstridiga tillstånd att inrätta och driva tull-lager av typ C i Taranto som från den 27 februari 1997 oriktigt utfärdades av Direzione Compartimentale delle Dogane per le Regioni Puglia e Basilicata, i Bari, följda av ytterligare tillstånd till bearbetning under tullkontroll och aktiv förädling, tills dessa återkallades den 4 december 2002.

- 2) Republiken Italien ska ersätta rättegångskostnaderna.**

- 3) Förbundsrepubliken Tyskland ska bära sin rättegångskostnad.**

Underskrifter